

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

**СПЕЦІАЛЬНА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ У ГАЛУЗІ
«ТЕХНОЛОГІЇ» ТА СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВЕ
ОРІЄНТУВАННЯ**

*Методичні рекомендації з навчальної дисципліни
для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 016 Спеціальна освіта*

**Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І. Франка
2024**

УДК 378.147:376-056.36
С-75

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Житомирського державного
університету імені Івана Франка
(протокол №9 від 31.05.2024 р.)*

Рецензенти:

Ганна СЛЮЗАНСЬКА – доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Марина ЛЕМЕЩУК – кандидат педагогічних наук, в.о завідувача кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Інна ЗАГУРСЬКА - кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціальної та практичної психології Житомирського державного університету імені Івана Франка.

С-75 Спеціальна методика навчання у галузі «Технології» та соціально-побутове орієнтування: метод. рек. з навч. дисц./ Уклад.: В. Гладуш, Н. Хоменко, І. Ілющенко, І. Долінчук, Г. Хворова – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2024. 28 с.

Методичні рекомендації з освітньої компоненти Спеціальна методика навчання у галузі «Технології» та соціально-побутове орієнтування укладено відповідно до освітньо-професійної програми Спеціальна освіта (логопедія) для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Структурні компоненти методичних рекомендацій містять: пояснювальну записку, розподіл навчальних годин на змістові модулі, теми лекційного курсу дисципліни, матеріали до практичних та лабораторних занять, самостійної роботи здобувачів, завдання та вимоги до екзамену, критерії оцінювання, список рекомендованої літератури.

УДК 378.147:376-056.36
© Колектив авторів, 2024
© Житомирський державний університет
імені Івана Франка, 2024

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура освітньої компоненти	6
МОДУЛЬ 1. СПЕЦІАЛЬНА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ У ГАЛУЗІ «ТЕХНОЛОГІЇ»	8
Лекційний курс.....	8
Практичні заняття.....	9
Лабораторні заняття.....	11
Підсумковий модульний контроль 1	13
МОДУЛЬ 2. СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВЕ ОРІЄНТУВАННЯ: КОРЕКЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ	14
Лекційний курс.....	14
Практичні заняття.....	15
Лабораторні заняття.....	18
Підсумковий модульний контроль 2	20
Методичні рекомендації до організації самостійної роботи.....	21
Оцінювання	22
Вимоги до заліку	24
Рекомендована література до курсу.....	27

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вивчення освітньої компоненти «Спеціальна методика навчання у галузі «Технології» та соціально-побутове орієнтування» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає освітньо-професійній програмі Спеціальна освіта (логопедія).

Предмет вивчення освітньої компоненти – загальні теоретичні та методологічні підходи до трудового навчання та основ соціально-побутового орієнтування у системі спеціальної освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: освітня компонента «Спеціальна методика навчання у галузі «Технології» та соціально-побутове орієнтування» органічно пов'язана з основними психологічними дисциплінами: «Педагогіка», «Корекційна та реабілітаційна педагогіка», «Основи логопедії, сурдопедагогіки, тифлопедагогіки».

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Модуль 1. Спеціальна методика навчання у галузі «технології»

Модуль 2. Соціально-побутове орієнтування: корекційна спрямованість та методика викладання

Мета вивчення освітньої компоненти: формування професійно-методичного мислення майбутніх фахівців у виборі релевантних педагогічних технологій для забезпечення підготовки дітей з порушеннями розвитку до самостійного життя, організації власного побуту, шляхом формування у них відповідних знань та практичних умінь, а також навичок життєвої та соціальної компетентності: виконання норм і правил культурної поведінки в суспільстві, родині, вирішення життєво необхідних побутових завдань тощо.

Основними завданнями вивчення освітньої компоненти є:

1. Ознайомлювати студентів із загальнопедагогічними та специфічними принципами організації трудового навчання та виховання у спеціальній освіті та інклюзивному навчанні.
2. Ознайомлювати із методами та технологіями організації трудового навчання із застосуванням нових освітніх інформаційних технологій.
3. Ознайомлювати з базовими навчальними програмами з трудового навчання та соціально-побутового орієнтування у спеціальній освіті, формувати вміння будувати освітній процес відповідно до типу порушеннями розвитку дитини.
4. Формувати вміння моделювати стратегії індивідуальної корекції та розвитку учнів у процесі навчання, застосовувати індивідуально-орієнтовані методи і прийоми у корекційно-розвивальній роботі з соціально-побутового орієнтування з дітьми зі порушеннями різних нозологій.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньокорекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-17. Здатність до розуміння інклюзивних цінностей; застосування знань при здійсненні модифікацій та адаптацій змісту і методів навчання, у процесі проектування освітнього процесу та безпечного інклюзивного середовища.

Програмні результати навчання

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

РН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методика, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

Освітня компонента «Спеціальна методика навчання у галузі "Технології" та соціально-побутове орієнтування» викладається на III курсі, в 5 семестрі.

На вивчення освітньої компоненти відводиться 105 годин 3,5 кредитів ECTS.

Форма проведення занять: лекції, практичні, лабораторні заняття.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Назви тем	Кількість годин										
	Денна форма						Заочна форма				
	Всього	У тому числі					Всього	У тому числі			
		Лекції	Практичні/Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Індивідуальні заняття		Лекції	Практичні/Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Модуль I. СПЕЦІАЛЬНА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ У ГАЛУЗІ «ТЕХНОЛОГІЇ»											
Тема 1. Предмет вивчення теорії і методики трудового навчання (навчання в галузі «Технології»)	7	2			5		9	2			7
Тема 2. Структура та принципи трудового навчання в умовах спеціальної освіти	10	2	4		4		10		2		8
Структура уроку трудового навчання у спеціальній школі та в умовах інклюзивного навчання.	8			4	4		10			2	8
Тема 3. Методи навчання технологіям в умовах спеціальної освіти та інклюзивного навчання	10	2	4		4		10		2		8
Методи та прийоми трудового навчання: корекційно-розвиткові складові та вікові особливості із дітьми з порушеннями мовлення	12		2	4	4		8				8
Разом за модулем 1	45	6	10	8	21		45	2	2	2	39
Модуль II. СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВЕ ОРІЄНТУВАННЯ: корекційна спрямованість та методика викладання											
Тема 4. Завдання та зміст предмету СПО в закладах спеціальної освіти	6	2			4		6	2			4
Тема 5. Методи та прийоми навчання СПО дітей з порушеннями розвитку в закладах спеціальної освіти	10	2	4		4		10		2		8
Структура уроку СПО у спеціальній школі	10			4	6		10			2	8
Тема 6. Основні методичні та організаційні підходи до реалізації програмових вимог занять з СПО	8		4		4		6		2		4

Розвиток СПО у структурі корекційно-розвиткової роботи в умовах інклюзивного навчання	10			6	4		12			2	10	
Тема 9. Реалізація загально педагогічних і спеціальних принципів корекційно-розвиткової роботи в процесі навчання дітей з порушеннями розвитку	12	2	4		6		12	2			12	
Тема 10. Індивідуальний та диференційований підхід в процесі навчання соціально-побутовому орієнтуванні дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями	4				4		2				2	
Разом за модулем 2	60	6	12	10	32		60	4	4	4	48	
Усього годин	105	12	22	18	53		105	6	6	6	87	

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Тема 1. Предмет вивчення теорії і методики трудового навчання (навчання в галузі «Технології»)

1. Предмет та завдання спеціальної методики викладання трудового навчання (навчання у галузі «Технології») для дітей з ООП.
2. Основні методи теорії і методики трудового навчання.
3. Зв'язок методики викладання технології з іншими науками.
4. Корекційно-розвивальна спрямованість трудового навчання: психологічні механізми.

Тема 2. Структура та принципи трудового навчання в умовах спеціальної освіти

1. Мета трудового навчання у розвитку дітей з порушеннями розвитку.
2. Принципи трудового навчання в умовах спеціальної освіти.
3. Структура трудового навчання для дітей з інтелектуальними порушеннями.
4. Структура уроку трудового навчання у спеціальній освіті.

Тема 3. Методи навчання технологіям в умовах спеціальної освіти та інклюзивного навчання

1. Специфіка застосування загальнопедагогічних методів навчання технологіям у роботі з дітьми з порушеннями розвитку
2. Класифікація методів навчання для дітей із порушенням психофізичного та мовленнєвого розвитку.
3. Інструктаж як сукупність методів навчання.
4. Проблеми профорієнтації для дітей з порушеннями розвитку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1-2

Тема. Структура та принципи трудового навчання в умовах спеціальної освіти

План

1. Структура трудового навчання для дітей з інтелектуальними порушеннями.
2. Принципи трудового навчання в умовах спеціальної освіти.
3. Корекційно-розвивальна спрямованість трудового навчання: психологічні механізми.
4. Інтелектуальна сфера як предмет корекційного впливу у трудовому навчанні

Основні поняття	<i>принцип доступності в навчанні технології та посильності праці для учнів з ООП, принцип систематичності і послідовності в навчанні технології, принцип свідомості і активності учнів під час навчання технології, принцип міцності засвоєння учнями техніко-технологічних ЗУН, принцип наочності.</i>
------------------------	--

Практичні завдання	<ol style="list-style-type: none">1. Проаналізуйте Типову освітню програму для 1-2 класу спеціального закладу загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку: окресліть мету, завдання технологічної освітньої галузі, навчального предмету «Трудове навчання», розкрийте суть змістовних ліній технологічної галузі. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/632/9c6/379/6329c6379ad05339839275.pdf2. Проаналізуйте Типову освітню програму для 3-4 класу спеціального закладу загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку: окресліть мету, завдання технологічної освітньої галузі, навчального предмету «Трудове навчання», розкрийте суть змістовних ліній технологічної галузі. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/632/9c6/379/6329c6379ad05339839275.pdf3. Проаналізуйте Типову освітню програму для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, типові навчальні плани спеціальних закладів загальної середньої освіти, впровадження курсу «Технології» в освітній процес відповідно навчальних планів. URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-10-11-klasiv-specialnih-zakladiv-serednoyi-osviti-dlya-osib-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami
Індивідуальне завдання	Підготувати інформаційне повідомлення про перелік функціонуючих спеціальних закладів загальної середньої освіти вашого міста, ОТГ тощо, в яких впроваджуються навчальні предмети «Трудове навчання», «Технології». Вказати якими нормативними документами керується відповідний заклад з метою впровадження даних предметів в освітній процес.

Оцінювання

▪ усна відповідь на питання	50 балів
▪ тести	50 балів
▪ практичне завдання	додаткові 20 балів
▪ виконання індивідуального завдання	додаткові 10 балів

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3-4

Тема. Методи навчання технологіям в умовах спеціальної освіти та інклюзивного навчання.

План

1. Специфіка застосування загальнопедагогічних методів навчання технологіям у роботі з дітьми з порушеннями розвитку.
2. Класифікація методів навчання для дітей із порушенням психофізичного та мовленнєвого розвитку.
3. Інструктаж як сукупність методів навчання.
4. Прийоми та технології організації практичної діяльності учнів в умовах «спеціального» та «інклюзивного» класу.

Основні поняття	<i>методи словесного повідомлення і закріплення техніко-технологічних знань, методи демонстрацій, методи практичної роботи учнів, інструктаж, метод творчих проєктів. принцип науковості, корекційно-розвивальний вплив.</i>
------------------------	--

Практичні завдання	<ol style="list-style-type: none">1. Оберіть один із методів навчання для дітей із порушенням психофізичного та мовленнєвого розвитку. Охарактеризуйте важливі аспекти щодо застосування даного методу на уроках трудового навчання з дітьми із порушенням психофізичного та мовленнєвого розвитку.2. Підготуйте фрагмент уроку трудового навчання (тема на вибір) із застосування обраного методу навчання для дітей із порушенням психофізичного та мовленнєвого розвитку.3. Проаналізуйте принцип побудови та особливості однієї з навчальних програм трудового навчання, рекомендованих МОН (на вибір):<ul style="list-style-type: none">- Модельна навчальна програма «Технології (слюсарна справа)» для 5–6 класів спеціальних закладів середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. URL: https://drive.google.com/file/d/12EiD87QuiH4PMZ734cj_-0ZhPGq4KFTG/view- Модельна навчальна програма «Технології (швейна справа)» для 5–6 класів спеціальних закладів середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. URL: https://drive.google.com/file/d/12EiD87QuiH4PMZ734cj_-0ZhPGq4KFTG/view
Індивідуальне завдання	Підготувати реферат на тему: «Проблеми профорієнтації для дітей з порушеннями розвитку».

Оцінювання

▪ усна відповідь на питання	50 балів
▪ тести	50 балів
▪ практичне завдання	додаткові 20 балів
▪ виконання індивідуального завдання	додаткові 10 балів

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема. Методи та прийоми трудового навчання: корекційно-розвиткові складові та вікові особливості дітей з порушенням мовлення

План

1. Здійснення індивідуального підходу до учнів у процесі трудового навчання.
2. Формування умінь самостійно виконувати практичні завдання на уроках трудового навчання
3. Економічне виховання на уроках трудового навчання

Основні поняття	<i>методи трудового навчання, прийоми трудового навчання, корекційно-розвиткова складова, вікові особливості дітей з порушенням мовлення</i>
------------------------	--

Практичні завдання	<ol style="list-style-type: none">1. Проаналізуйте принцип побудови та особливості однієї з навчальних програм трудового навчання (на вибір):2. Модельна навчальна програма предмету «Технології (квітникарство)» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку: URL: https://drive.google.com/file/d/1xUAH4Me8JN2j5teDynAqNxBlzu2dCF30/view3. Модельна навчальна програма «Технології (столярна справа)» для 5–6 класів спеціальних закладів середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку URL: https://drive.google.com/file/d/15IOV_8jt2yyDMYRrQ1P_flKnrnm7U_9q/view
Індивідуальне завдання	Описати, як впроваджується економічне виховання на уроках трудового навчання на прикладі однієї із навчальних програм для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів.

Оцінювання

▪ усна відповідь на питання	50 балів
▪ тести	50 балів
▪ практичне завдання	додаткові 20 балів
▪ виконання індивідуального завдання	додаткові 10 балів

Лабораторне заняття №1-2

Тема. Структура уроку трудового навчання у спеціальній школі та в умовах інклюзивного навчання

План

1. Структура уроку трудового навчання у спеціальній освіті.
2. Прийоми та технології організації практичної діяльності учнів в умовах «спеціального» та «інклюзивного» класу.
3. Структура трудового виховання. Взаємодія педагогів з батьками.

Основні поняття	<i>Урок трудового навчання, бесіди, ігри, екскурсії, практичні заняття</i>
------------------------	--

Індивідуальне завдання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання з теми. 2. Проаналізувати програми трудового навчання спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів, рекомендованих МОН. 3. Створити конспект уроку трудового навчання в спеціальному закладі, тема на вибір студента (продемонструвати фрагмент на занятті). 4. Під час створення конспекту уроку: враховувати етапи структури уроку трудового навчання, прийоми та методи, наочні засоби, 5. Використовувати одну із типових освітніх програм для 1-2, 3-4 класів спеціального закладу загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку або навчальні програми трудового навчання (на вибір): <ul style="list-style-type: none"> - Модельна навчальна програма предмету «Технології (квітникарство)» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку: режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1xUAN4Me8JN2j5teDynAqNxBlzu2dCF30/view - Модельна навчальна програма «Технології (столярна справа)» для 5–6 класів спеціальних закладів середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку: режим доступу: https://drive.google.com/file/d/15IOV_8jt2yyDMYRrQ1P_fIKnrnm7U_9q/view - https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/5-9trud.doc 6. Створити рекомендації для батьків щодо розвитку соціально-побутових навичок у дітей в межах теми уроку, якого створили.
-------------------------------	--

Оцінювання

▪ виконання індивідуального завдання	100 балів
--------------------------------------	-----------

Лабораторне заняття №3-4

Тема. Методи та прийоми трудового навчання: корекційно-розвиткові складові та вікові особливості дітей з порушенням мовлення

План

1. Специфіка застосування загальнопедагогічних методів навчання технологіям у роботі з дітьми з порушеннями розвитку.
2. Класифікація методів навчання.
3. Методи словесного повідомлення і закріплення техніко-технологічних знань.
4. Методи демонстрацій. Методи практичної роботи учнів
5. Інструктаж як сукупність методів навчання.
6. Метод творчих проектів.

Основні поняття	<i>Словесні методи, наочні методи, практичні методи, бесіда, моделювання, екскурсія, урок-тренінг, методи демонстрацій, методи практичної роботи учнів.</i>
------------------------	---

Індивідуальне завдання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання з теми. 2. Проаналізувати програми трудового навчання спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів, рекомендованих МОН. 3. Створити конспект уроку трудового навчання в спеціальному закладі, тема на вибір студента (продемонструвати фрагмент на занятті). 4. Під час створення конспекту уроку: враховувати етапи структури уроку трудового навчання, прийоми та методи, наочні засоби, використовуючи одну із навчальних програм трудового навчання (на вибір): <ul style="list-style-type: none"> - Модельна навчальна програма «Технології (слюсарна справа)» для 5–б класів спеціальних закладів середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. URL: https://drive.google.com/file/d/12EiD87QuiH4PMZ734cj_-0ZhPGq4KFTG/view - Модельна навчальна програма «Технології (швейна справа)» для 5-6 класів спеціальних закладів середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. URL: https://drive.google.com/file/d/12EiD87QuiH4PMZ734cj_-0ZhPGq4KFTG/view
-------------------------------	--

Оцінювання

<ul style="list-style-type: none"> ▪ виконання індивідуального завдання 	100 балів
--	-----------

ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 1

Підсумковий модульний контроль проводиться на останньому аудиторному навчальному занятті модуля. Підсумкова модульна контрольна робота складається з трьох видів завдань: 1. – тести; 2 – теоретичне питання; 3 – практичне завдання. Оцінюється у 100 бальній шкалі: 30 б. – тести (6 питань по 5 б. за вірну відповідь), 30 б. – теоретичне питання; 40 б. – практичне завдання.

Примітка: Тестові та теоретичні питання на контрольній роботі будуть лише ті, які були у планах практичних занять.

Приклади практичних завдань:

1. Оберіть один із методів навчання для дітей із порушенням психофізичного та мовленнєвого розвитку. Охарактеризуйте важливі аспекти щодо застосування даного методу на уроках трудового навчання з дітьми із порушенням психофізичного та мовленнєвого розвитку.
2. Проаналізуйте принцип побудови та особливості однієї з навчальних програм трудового навчання, рекомендованих МОН (на вибір).

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Тема 4. Завдання та зміст предмету соціально-побутове орієнтування (СПО) в закладах спеціальної освіти

1. Предмет та мета методики СПО.
2. Місце СПО в системі адаптації учнів з порушеннями інтелектуального та мовленнєвого розвитку.
3. Зв'язок СПО з іншими галузями науки.
4. Завдання методики соціально-побутової орієнтації, досягнення освітніх, виховних та корекційно-розвивальних завдань.

Тема 5. Методи та прийоми навчання СПО дітей з порушеннями розвитку в закладах спеціальної освіти

1. Принципи побудови та особливості навчальних програм СПО в умовах спеціальної освіти.
2. Особливості засвоєння соціально-побутових навичок учнями закладів спеціальної освіти.
3. Особливості засвоєння матеріалу з СПО учнями спеціальних закладів.

Тема 6. Реалізація загально педагогічних і спеціальних принципів, комплексне здійснення завдань навчання, виховання, розвитку і корекції в процесі навчання дітей з порушеннями розвитку

1. Планування навчального матеріалу СПО.
2. Вимоги до проведення екскурсій на уроках СПО для учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.
3. Зміст, види та методика проведення позакласних занять.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6-7

Тема: Методи та прийоми навчання СПО дітей з порушеннями розвитку в закладах спеціальної освіти

План

1. Предмет, мета та завдання методики СПО.
2. Методи навчання СПО дітей з порушеннями розвитку в закладах спеціальної освіти.
3. Прийоми навчання СПО дітей з порушеннями розвитку в закладах спеціальної освіти.
4. Принципи побудови та особливості навчальних програм соціально-побутової орієнтації в умовах спеціальної освіти.

Основні поняття	<i>методика соціально-побутового орієнтування, соціально-побутові навички, методи СПО, прийоми СПО, навчальна програма</i>
------------------------	--

Практичні завдання	<ol style="list-style-type: none">1. Проаналізуйте принцип побудови та особливості однієї з навчальних програм соціально-побутового орієнтування (на вибір): URL: Навчальна програма «Соціально-побутове орієнтування» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів (Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопад В.М., Науменко О.В.).2. Створити таблицю, схему: методи навчання СПО дітей з порушеннями розвитку в закладах спеціальної освіти.3. Розробіть приклад бесіди на уроці з СПО, (тема та програма на вибір). Підготуйте різні види питань та можливі відповіді.4. Розробіть приклад фрагменту розповіді за обраною темою відповідно програми: у початкових класах, у старших класах.5. Проаналізувати статтю, виділити основні тези. Стригунова А.І. Соціально-побутове орієнтування як засіб формування комунікативних умінь у дітей з порушенням розумового розвитку. URL: https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1244255.pdf6. Перегляньте вебінар. Окресліть головні аспекти щодо проведення корекційно-розвиткових занять з СПО з дітьми інклюзивної форми навчання. https://www.youtube.com/watch?v=i4Gu3Y8f_Qg
Індивідуальне завдання	Підготувати доповідь на тему: «Соціально-побутове орієнтування як провідний спосіб соціалізації дітей з порушеннями розвитку та одне із завдань спеціальної освіти». «Особливості використання інструкції на уроках соціально-побутового орієнтування в старших класах спеціальної школи»

Оцінювання

▪ усна відповідь на питання	50 балів
▪ тести	50 балів
▪ практичне завдання	додаткові 20 балів

▪ виконання індивідуального завдання	додаткові 10 балів
--------------------------------------	--------------------

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8-9

Тема: Основні методичні та організаційні підходи до реалізації програмових вимог занять з СПО

План

1. Планування навчального матеріалу СПО.
2. Особливості засвоєння матеріалу з соціально-побутової орієнтації учнями спеціальних закладів.
3. Формуванні уявлень у дітей з інтелектуальними порушеннями та психологічні основи навчання їх СПО.
4. Особливості засвоєння соціально-побутових навичок учнями закладів спеціальної освіти.
5. Особливості встановлення та розуміння причинно-наслідкових залежностей під час вивчення курсу СПО та формування алгоритму дій у практичних ситуаціях

Основні поняття	<i>Реалізація програмових вимог, формування уявлень, засвоєння соціально-побутових навичок, встановлення причинно-наслідкових залежностей</i>
------------------------	---

Практичні завдання	<p>Об'єднайтеся у підгрупи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Висвітліть одне питання з теми на вибір, використовуючи презентаційні матеріали. 2. Проаналізуйте вимоги до обладнання, умов організації та упорядкування кабінету СПО. 3. Охарактеризуйте специфіку та необхідність облаштування зон кабінету СПО. 4. Підготуйте презентацію облаштування зон кабінету (за вибором «Класна кімната», «Житлова кімната», «Кухня», «Санітарний блок», «Спальня», «Дитяча кімната») 5. Проаналізуйте принцип побудови та особливості навчальної програми соціально-побутового орієнтування: URL: Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автор: Ярмола Н.А.).
Індивідуальне завдання	Підготувати доповідь на тему: «Зміст, види та значення позакласної роботи з СПО для дітей з інтелектуальними порушеннями».

Оцінювання

▪ усна відповідь на питання	50 балів
▪ тести	50 балів
▪ практичне завдання	додаткові 20 балів
▪ виконання індивідуального завдання	додаткові 10 балів

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №10-11

Тема: Реалізація загальнопедагогічних і спеціальних принципів корекційно-розвиткової роботи в процесі навчання дітей з порушеннями розвитку.

План

1. Комплексне здійснення завдань навчання, виховання, розвитку і корекції в процесі навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку соціально-побутової орієнтації.
2. Індивідуальна програма для дітей, які не засвоюють навчальний матеріал за встановленою програмою.
3. Вимоги до проведення екскурсій на уроках СПО для учнів з інтелектуальними порушеннями.

Основні поняття	<i>Загальнопедагогічні принципи, спеціальні принципи корекційно-розвиткової роботи, індивідуальна програма, екскурсії</i>
------------------------	---

Практичні завдання	<ol style="list-style-type: none">1. Висвітліть одне питання з теми на вибір, використовуючи презентаційні матеріали.2. Проаналізувати статтю Л. Ковтун. Формування та розвиток компетентностей в здобувачів освіти з порушеннями інтелектуального розвитку на уроках соціально-побутового орієнтування шляхом застосування інтерактивних технологій URL: https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2e0e595f-85f3-4621-a013-08926eb86e46/content3. Проаналізуйте принцип побудови та особливості навчальної програми соціально-побутового орієнтування: URL: Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Остапенко Л. І., Гарновська Л. І.)
Індивідуальне завдання	Підготувати доповідь на тему: «Зміст, види та значення позакласної роботи з СПО для дітей з інтелектуальними порушеннями».

Оцінювання

▪ усна відповідь на питання	50 балів
▪ тести	50 балів
▪ практичне завдання	додаткові 20 балів
▪ виконання індивідуального завдання	додаткові 10 балів

Лабораторне заняття №5-6
Тема. Структура уроку СПО у спеціальній школі
План

1. Організація навчання СПО дітей з особливими освітніми потребами.
2. Форми організації навчання СПО в корекційних закладах.
3. Структура уроків СПО. Типи уроків.
4. Сучасні вимоги до уроків СПО в корекційних закладах.
5. Урок СПО в спеціальній школі.

Основні поняття	<i>Урок СПО, бесіди, ігри, екскурсії, практичні заняття</i>
------------------------	---

Індивідуальне завдання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання з теми. 2. Проаналізувати навчальні програми соціально-побутового орієнтування спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів, рекомендованих МОН. 3. Створити конспект уроку СПО в спеціальному закладі, тема на вибір студента (продемонструвати фрагмент на занятті). 4. Під час створення конспекту уроку: враховувати тип уроку, етапи структури уроку, прийоми та методи, наочні засоби, використовуючи одну із навчальних програм СПО (на вибір): <u>Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Остапенко Л. І., Гарновська Л. І.).</u> <u>«Соціально-побутове орієнтування». Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором. Легкий О. М.</u> <u>Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 5-9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором (Легкий О., Якимів О., Галів В.).</u> <u>Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автор: Ярмола Н.А.).</u> 5. Створити рекомендації для батьків щодо розвитку соціально-побутових навичок у дітей в межах теми уроку, якого створили.
-------------------------------	--

Оцінювання

▪ виконання індивідуального завдання	100 балів
--------------------------------------	-----------

Лабораторне заняття №7-9
Розвиток СПО у структурі корекційно-розвиткової роботи в умовах інклюзивного навчання

ПЛАН

1. Організація корекційно-розвиткових занять з напрямку СПО в рамках інклюзивного навчання. Нормативно-правове забезпечення.
2. Вимоги до фахівця, який впроваджує корекційно-розвиткові заняття із СПО в закладі освіти з інклюзивною формою навчання.
3. Структура та форми проведення корекційно-розвиткової роботи з напрямку СПО в рамках інклюзивного навчання. (бесіда, ігри, екскурсії, практичні заняття).
4. Вимоги до створення індивідуальної програми корекційно-розвиткових занять для дітей з ооп з напрямку СПО.
5. Особливості співпраці корекційного педагога із батьками та педагогами.

Індивідуальне завдання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання з теми. 2. Проаналізувати навчальні програми соціально-побутового орієнтування спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів, рекомендованих МОН. 3. Створити конспект індивідуального корекційно-розвиткового заняття для дитини з ООП , відповідно до типу порушень, використовуючи одну із навчальних програм СПО (тема на вибір), враховуючи структуру та форми проведення корекційно-розвиткової роботи. <i>(по 1 конспекту на кожне лабораторне заняття різної тематики)</i> 4. Оформити заняття згідно відповідної структури створення корекційно-розвивальних занять: тема, мета, час, необхідні матеріали, (вправи: назва, мета, необхідні матеріали, хід гри тощо). 5. Продемонструвати фрагмент (1 вправу) корекційно-розвивального заняття на практичному занятті. Підготувати необхідні матеріали для демонстрації даного методу корекційно-розвивальної роботи на практичному занятті. 6. Орієнтовні теми корекційно-розвиткових занять: «Гігієна і здоров'я». «Вчимося ввічливості». «Вчимося охайності». «Вчимося готувати». «Будинок, у якому ми живемо». «Дорога до школи». «У магазині», «Засоби зв'язку», «Медична допомога». (на прикладі програми з корекційно-розвиткової роботи для дітей з порушеннями зору (сліпих та зі зниженим зором) для 1-4 класів.(Легкий О.М .) 7. Описати форми взаємодії (співпраці) вчителя-дефектолога із батьками дитини.
-------------------------------	--

Оцінювання

▪ виконання індивідуального завдання	100 балів
--------------------------------------	-----------

ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 2

Підсумковий модульний контроль проводиться на останньому аудиторному навчальному занятті модуля. Підсумкова модульна контрольна робота складається з трьох видів завдань: 1. – тести; 2 – теоретичне питання; 3 – практичне завдання. Оцінюється у 100 бальній шкалі: 30 б. – тести (6 питань по 5 б. за вірну відповідь), 30 б. – теоретичне питання; 40 б. – практичне завдання.

Примітка: Тестові та теоретичні питання на контрольній роботі будуть лише ті, які були у планах практичних занять.

Приклади практичних завдань:

1. Проаналізуйте вимоги до обладнання, умов організації та упорядкування кабінету СПО.
2. Проаналізуйте вимоги до обладнання, умов організації та упорядкування кабінету СПО.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Т.М. Майстренко

Самостійна робота є невід'ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до практичних занять;
- виконання завдань для самостійної роботи;
- підготовка рефератів;
- виконання індивідуальних завдань;
- підготовка до підсумкових модульних робіт;
- підготовка до заліку.

Підготовка теоретичних питань до практичних занять передбачає опрацювання питань теми практичного заняття. Ці питання могли як розглядати під час лекції, так і виноситися на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки.

- Визначте питання для підготовки (Ви маєте розглянути усі питання, зазначені у плані практичного заняття).
- Візьміть у бібліотеці університету (читальному залі або на кафедрі) джерела, зазначені у списку основної літератури до заняття. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).
- Визначте розділи (теми або параграфи), у яких розкрито питання практичного заняття.
- Прочитайте ці розділи.
- Складіть план (простий або складний) відповіді на кожне питання.
- Визначте основні поняття, які Ви повинні засвоїти.
- Проаналізуйте, як опрацьований матеріал пов'язаний з іншими питаннями теми.
- Для кращого засвоєння та запам'ятовування матеріалу складіть короткий конспект, схеми, таблиці або графіки по прочитаному матеріалу.
- Визначте проблеми в опрацьованому матеріалі, які Ви недостатньо зрозуміли. З цими питаннями Ви можете звернутися на консультації до викладача.
- Перевірте, як Ви засвоїли опрацьоване питання. Ви можете це зробити, відповівши на тестові питання до теми або розв'язавши практичні завдання.

Підготовка до заліку/екзамену має на меті узагальнення та систематизацію знань з окремого модуля або дисципліни у цілому.

Алгоритм виконання

- Ознайомтеся з переліком питань до заліку.
- Підберіть підручники, інструктивно-методичні матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти в робочій програмі або інструктивно-методичних матеріалах).
- Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.
- Визначте рівень знань з кожного питання.
- Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих завдань тощо). З цією метою зверніться до алгоритму підготовки теоретичних питань до практичних занять та виконання завдань до лабораторних занять.
- Для самоперевірки перекажіть теоретичні питання або виконайте практичне завдання.

Примітка: якщо ви маєте труднощі у підготовці окремих теоретичних питань або виконанні практичних завдань, ви можете звернутися за консультацією до викладача. Час проведення консультацій зазначений у графіку проведення консультацій (кафедра психології, логопедії та інклюзивної освіти).

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним, модульним та підсумковим контролюми.

Критерії оцінювання завдань на практичних заняттях

Оцінка	Вимоги до знань, умінь та навичок студентів. Досягнення програмних результатів навчання
Теоретичне питання (max – 50 балів)	
0-12 балів	Несвідоме, механічне відтворення матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь містить стилістичні та граматичні помилки.
13-24 балів	Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо порушено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь стилістично правильна, містить незначні граматичні помилки.
25-36 бали	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
37-50 балів	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
Практичне завдання (max – 50 балів)	
0-30 балів	відповідь має певні неточності, але в цілому представлена інформація достатньо вичерпна практичне завдання виконане без теоретичного обґрунтування власні приклади студента відсутні або недостатньо обґрунтовані
31-40 бали	відповідь повна і структурована виконання практичного завдання теоретично обґрунтоване відповідь містить власні приклади студента відповідь має вступну, основну частину та висновки список літератури правильно оформлений

Критерії оцінювання завдань на лабораторних заняттях

Практичне завдання (max – 100 балів)	
Оцінка	Вимоги до знань, умінь та навичок студентів. Досягнення програмних результатів навчання
0-50 балів	Відповідь має певні неточності, але в цілому представлена інформація достатньо вичерпна індивідуальне завдання до лабораторного заняття виконане без теоретичного обґрунтування власні приклади студента відсутні або недостатньо обґрунтовані
51-100 балів	Відповідь повна і структурована виконання індивідуального завдання до лабораторного заняття теоретично обґрунтоване, відповідає поставленим цілям відповідь містить власні приклади студента відповідь має вступну, основну частину та висновки список літератури правильно оформлений

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою		Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Екзамен	Залік		Оцінка	Пояснення
<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>	90-100	A	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
<i>Добре</i>		82-89	B	вище середнього рівня з кількома помилками
		74-81	C	в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
		64-73	D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
<i>Задовільно</i>		60-63	E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
<i>Незадовільно</i>	<i>Незараховано</i>	35-59	FX	з можливістю повторного складання
		1-34	F	з обов'язковим повторним курсом

ВИМОГИ ДО ЗАЛІКУ

Оскільки формою підсумкового контролю освітньої компоненти є залік, то здобувачі вищої освіти в яких підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) за семестр становить 60 і більше балів, мають право не складати залік. У такому разі підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) = Заліковій оцінці (ЗО) = Підсумковій оцінці (ПО).

$$ПОМ=ЗО=ПО$$

У випадку складання заліку підсумкова оцінка (ПО) визначається як середнє арифметичне балів підсумкової оцінки з вивчених модулів (ПОМ) та заліковій оцінці (ЗО).

$$ЗО=(ПОМ+ЗО)/2$$

Структура залікового білета

Заліковий білет включає **три види** завдань.

I. Тестове завдання (максимальна кількість балів - 20).

II. Теоретичне питання (максимальна кількість балів - 30).

Теоретичні питання

1. Структура трудового навчання для дітей з інтелектуальними порушеннями.
2. Принципи трудового навчання в умовах спеціальної освіти.
3. Корекційно-розвивальна спрямованість трудового навчання: психологічні механізми.
4. Інтелектуальна сфера як предмет корекційного впливу у трудовому навчанні
5. Специфіка застосування загальнопедагогічних методів навчання технологіям у роботі з дітьми з порушеннями розвитку.
6. Класифікація методів навчання для дітей із порушенням психофізичного та мовленнєвого розвитку.
5. Інструктаж як сукупність методів навчання.
6. Прийоми та технології організації практичної діяльності учнів в умовах «спеціального» та «інклюзивного» класу.
7. Здійснення індивідуального підходу до учнів у процесі трудового навчання.
8. Формування умінь самостійно виконувати практичні завдання на уроках трудового навчання.
9. Економічне виховання на уроках трудового навчання
10. Специфіка застосування загальнопедагогічних методів навчання технологіям у роботі з дітьми з порушеннями розвитку.
11. Класифікація методів навчання.
12. Методи словесного повідомлення і закріплення техніко-технологічних знань.
13. Методи демонстрацій. Методи практичної роботи учнів
14. Інструктаж як сукупність методів навчання.
15. Метод творчих проєктів.
16. Предмет, мета та завдання методики СПО.
17. Методи навчання СПО дітей з порушеннями розвитку в закладах спеціальної освіти.
18. Прийоми навчання СПО дітей з порушеннями розвитку в закладах спеціальної освіти.
19. Принципи побудови та особливості навчальних програм соціально-побутової орієнтації в умовах спеціальної освіти
20. Планування навчального матеріалу СПО.
21. Особливості засвоєння матеріалу з соціально-побутової орієнтації учнями спеціальних закладів.
22. Формуванні уявлень у дітей з інтелектуальними порушеннями та психологічні основи навчання їх СПО.
23. Особливості засвоєння соціально-побутових навичок учнями закладів спеціальної освіти.

24. Особливості встановлення та розуміння причинно-наслідкових залежностей під час вивчення курсу СПО та формування алгоритму дій у практичних ситуаціях
25. Комплексне здійснення завдань навчання, виховання, розвитку і корекції в процесі навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку соціально-побутовій орієнтації.
26. Індивідуальна програма для дітей, які не засвоюють навчальний матеріал за встановленою програмою.
27. Вимоги до проведення екскурсій на уроках СПО для учнів з інтелектуальними порушеннями.

III. Практичне (виконується на заліку).

Максимальна кількість балів – 50.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗАЛІКОВОЇ РОБОТИ

Вид завдання	Оцінка	Вимоги до знань та умінь студентів
Тестове	1 бал	Правильна відповідь на тестове завдання.
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання.
<i>Максимальна кількість балів</i>	20 балів	
Теоретичне	0-9 балів	Несвідоме, механічне відтворення матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь містить стилістичні та граматичні помилки.
	10-16 балів	Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо порушено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь стилістично правильна, містить незначні граматичні помилки.
	17-23 бали	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
	24-30 балів	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
<i>Максимальна кількість балів</i>	30 балів	
Практичне завдання	50-46 балів	<ul style="list-style-type: none"> • відповідь повна і структурована • виконання практичного завдання теоретично обґрунтоване • відповідь містить власні приклади студента • відповідь має вступну, основну частину та висновки • список літератури правильно оформлений • вказано практичне значення та проаналізовано
	45-38 бали	<ul style="list-style-type: none"> • відповідь повна і структурована • виконання практичного завдання теоретично обґрунтоване • відповідь містить власні приклади студента • відповідь має вступну, основну частину та висновки • список літератури правильно оформлений
	30-37 балів	<ul style="list-style-type: none"> • відповідь має певні неточності, але в цілому представлена інформація достатньо вичерпна • практичне завдання виконане без теоретичного обґрунтування • власні приклади студента відсутні або недостатньо обґрунтовані
<i>Максимальна кількість балів</i>	50 балів	
Всього	100 балів	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна:

1. Галецька, Ю. В. Формування соціально-побутових навичок у дітей з помірною та важкою розумовою відсталістю : автореферат... канд. пед. наук, спец.: 13.00.03 – корекційна педагогіка / Галецька Ю. В. – К. : Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2015. – 18 с.
2. Гіренко Н. А. Соціально-побутове орієнтування в допоміжній школі. Методичні рекомендації для студентів дефектологічних факультетів. - Слов'янськ, 2011. - 130 с.
3. Гіренко Н. А. Світ навколо тебе: 5 клас: навч. посіб. із соціальнопобутового орієнтування для спец. загальноосвіт. навч. закл. для розумово відсталих дітей / Н. А. Гіренко, С. М. Кізіченкова. К.: Либідь, 2015р. 80 с.
4. Гіренко Н. А. Спеціальна методика трудового навчання: навчальний посібник [для здобувачів бакалаврського рівня вищих навчальних закладів за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» та вчителів початкових класів спеціальної школи / Н.А.Гіренко. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2020. 103 с.
5. Дробот Л.С., Мерсіянова Г.М. Соціально-побутове орієнтування учнів допоміжної школи / Л.С. Дробот, Г.М. Мерсіянова . К.: Освіта, 2012.
6. Дробот Л.С., Видрич Н.І. Соціально-побутове орієнтування для вчителів та учнів допоміжної школи / Л.С. Дробот, Н.І. Видрич . К.: ІСДО, 1995.
7. Інклюзивне навчання: досвід упровадження / [упоряд. – А. Колупаєва]. К.:Шкільний світ, 2015 – 200 с.
8. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практич. посіб. / [Тім Лорман, Джоан Деспелер, Девід Харві]; пер. з англ. – К.: – СПД-ФО Парашин І.С., 2010. – 296 с.
9. Легкий О.М. Трудове виховання дошкільників з порушеннями зору : навч. метод. посіб. / О.М.Легкий. – К., 2014. – 151 с
10. Наказ МОН №1317 від 07.12.2021 р. «Про затвердження типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами».
11. Наказ МОН №836 від 19.09.2022 р. «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 та 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України.
12. Хворова Г. М., Котлова Л.О., Котловий, С. А. Організаційно-педагогічні умови надання соціальної послуги денного догляду за дітьми з інвалідністю. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2022. Вип. 1 (8). С. 113-122. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/34414>

Додаткова:

1. Гаврилов О. В. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі: навч. посіб / О. В. Гаврилов.– Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. – 308 с.
2. Синьов В.М. Психологія розумово відсталої дитини: підручник / В. М. Синьов, М.П.Матвеева, О. П. Рохліна. – К.: Знання, 2008. – 359 с. . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/2299106/>
3. Соціально-побутове орієнтування: програми для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей / Укл. Н. А. Гіренко, Г. М. Мерсіянова. – К., 2009. – 39 с.
4. Галецька, Ю. В. Формування соціально-побутових навичок у дітей з помірною та важкою розумовою відсталістю : автореферат... канд. пед. наук, спец.: 13.00.03 – корекційна педагогіка / Галецька Ю. В. – К. : Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2015. – 18 с.
5. Дмитрієва І. В. Специфіка естетичного виховання у спеціальній школі для дітей з вадами розумового розвитку / І. В. Дмитрієва // Наука і сучасність: зб. наук, праць Національного

педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Том 54. - К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006. - С. 41-50.

6. Легкий О.М. Напрямки корекційно-розвивальної роботи освітньої галузі “технології” для учнів початкових класів шкіл для дітей з порушенням зору <https://core.ac.uk/download/pdf/32305014.pdf>

7. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Щодо введення посади вихователя (асистента вчителя) у загальноосвітніх навчальних закладах з інклюзивним навчанням» від 28. 09. 2012 № 1/9-694 [Електронний ресурс]: Режим доступу: mon.gov.ua/img/zstored/files/1_9-694.doc

8. Малічен О. Організація та методика дослідження самообслуговчої діяльності учнів допоміжної школи/ О. Малічен// Дефектологія, 2000 № 1.

9. Мищенко О. Удосконалення процесу навчання розумово-відсталих школярів соціально-побутового орієнтування / О. Мищенко//Дефектологія, 2000 № 1

10. Старцева В. Психологічно-педагогічні особливості соціальнопобутового орієнтування дітей-сиріт із ЗПР/ В. 11. Старцева // Дефектологія, 2009.- № 2.

11. Стежко Ю. Г. Формування сенсожиттєвих ціннісних орієнтацій старшокласників у процесі вивчення суспільствознавчих дисциплін [Текст] : дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Юрій Григорович Стежко ; Кіровоградський держ. педагогічний ун-т ім. Володимира Винниченка. - Кіровоград, 2004. – 220 с.

12. Хохліна О.П. Корекційна спрямованість трудового навчання в допоміжній школі: Навчально-методичний посібник / Хохліна О.П. – К.: ТОВ «Імідж», 2006. – 176 с.

13. Фомічова Л.І. Ознайомлення з оточуючим: Навч. посібник. - К.: Благовіст, 2002. - 271 с.

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка: режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/>

2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>

3. Програми з корекційно-розвиткової роботи для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchannya-ditej-u-specialnih-zakladah-osviti/osvita-ditej-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi/korekijni-programi/programi-z-korekijno-rozvitkovoyi-roboti-dlya-ditej-z-porushennyami-intelektualnogo-rozvitku>